

Fot. Wojciech/Surdziel/Agencja Gazeta

Co zrobić z nadmierną pogonią za pieniądzem – pytanie o charakterze ustrojowym

Szef partii rządzącej, objeżdżający od pewnego czasu Polskę i spotykający się z wyborcami, dużo miejsca poświęca ochronie zdrowia. Chwaląc się zwiększeniem nakładów na publiczną ochronę zdrowia, Jarosław Kaczyński przyznaje jednocześnie, że nie pomogło to w funkcjonowaniu lecznictwa i daje do zrozumienia, że winni temu są lekarze. Te oskarżenia ubierał w różne słowa. Ostatnio stwierdził, że „pogoń za pieniądzem w tym środowisku jest przesadna i będzie trzeba coś z tym zrobić”.

Wypowiedź ta wzburzyła lekarzy, a wiele organizacji lekarskich oficjalnie zaprotestowało. Większość lekarzy skupiła się na pierwszej części wypowiedzi o „przesadnej pogoni za pieniądzem”. Ja bym chciał zająć się drugą, że „będzie trzeba coś z tym zrobić”. Co prezes PiS miał na myśli – administracyjne ograniczenie dochodów czy kary za dochody „nadmierne”, a może jakąś formę „resocjalizacji”, by tę „nadmierną pogon” wybić lekarzom z głó-

luki i patologii socjalistycznej planowej gospodarki. Nierzadko były to działania, które faktycznie nie przynosiły korzyści społeczeństwu.

Zupełnie inaczej jest w gospodarce rynkowej, gdzie obowiązuje zasada: „Pracując dla siebie, pracujesz dla kraju”. Chodzi nie tylko o to, że jeśli wszyscy obywatele będą bogatsi, to i kraj będzie miał się lepiej (choćby przez wyższe dochody z podatków), ale – co ważniejsze – o zasadę, że by mieć zysk, trzeba dać coś innym, np. zbudować fabrykę, założyć szpital, prowadzić sklep, obsiać pole, zebrać plony itp. Dodatkowo z powodu wolnej konkurencji trzeba to zrobić lepiej albo przynajmniej nie gorzej niż inni. W tak zorganizowanym państwie każda „pogoń za pieniądzem” oznacza też zwiększenie dobra dla społeczeństwa. Są od tego wyjątki, kiedy ludzie chcą pójść na skróty, próbując zbić majątek bez oferowania czegokolwiek, ale generalnie jest to margines, dodatkowo ścigany najczęściej przez prawo.

„ Co należałoby zrobić z „pogonią za pieniądzem” wśród lekarzy? Należałoby ją wpleść w rynkowy system publicznej ochrony zdrowia i w ten sposób wykorzystać dla dobra pacjentów ”

wy? Pytanie jest ważne, a odpowiedź na nie ma charakter wręcz ustrojowy.

W PRL znanym i popularyzowanym przez władze hasłem było: „Pracując dla kraju, pracujesz dla siebie”, co oznaczało, że człowiek nie powinien pracować dla osobistej korzyści, ale dla korzyści całego społeczeństwa. Innymi słowy – „dla misji”, a nie „dla zysku”. Praca „dla zysku” zasługiwała – zdaniem komunistów – na potępienie, co też było przez władze realizowane nie tylko werbalnie, ale i praktycznie, np. przez „rozkułaczanie” zamożniejszych rolników, stosowanie „domiaru” dla lepiej radzących sobie rzemieślników, a przede wszystkim przez nacjonalizację większości prywatnych przedsiębiorstw, majątków rolnych, a nawet osobistych przedwojennych „posiadaczy”. Mimo tych wysiłków komunistom nie udało się wyeliminować u ludzi „działania dla zysku”, bo jest to element ludzkiej natury. Skoro jednak nie można było realizować go w oficjalnej działalności, to robiono to niejako na jej marginesie – wykorzystując

Gdyby zatem polska ochrona zdrowia była zbudowana na powyższych zasadach, za każdym przypadkiem „pogoni za pieniądzem” przez lekarzy szłyby dodatkowe korzyści dla pacjentów – albo w jakości, albo w liczbie świadczeń zdrowotnych, a „nadmierna pogon za pieniądzem” oznaczałaby nadzwyczajne korzyści dla pacjentów (bo trudno chyba mówić o korzyściach „nadmiernych”). Jeśli zdaniem prezesa PiS tak nie jest, to odpowiadają za to wyłącznie rządzący, bo akceptują, a nawet zalecają odejście od zasad rynkowych, czyli od powiązania zysku danego podmiotu z korzyściami dla jego „klientów” (pacjentów).

Co zatem należałoby zrobić z tą „pogonią za pieniądzem” wśród lekarzy? Należałoby ją wpleść w rynkowy, konkurencyjny system publicznej ochrony zdrowia i w ten sposób wykorzystać dla dobra pacjentów. Obawiam się jednak, że prezes PiS zaproponuje inne rozwiązanie, a jego skutek będzie równie opłakany jak próby rozkułaczania polskiej wsi.